

Sygn. akt VII U 537/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 listopada 2017 r. w Warszawie

sprawy (...) Sp. z o.o. w W. oraz M. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. w W. i M. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 15 lutego 2016 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż M. W. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w W. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 1 października 2015 roku do dnia rozwiązania umowy o pracę.

UZASADNIENIE

M. W. (1) w dniu 26 lutego 2016 r., złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 15 lutego 2016 r., nr: (...), stwierdzającej, iż jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 października 2015 r. W uzasadnieniu odwołania podniósł, iż faktycznie wykonywał pracę na stanowisku kierownika magazynu u płatnika składek (...) sp. z o.o. Niestety w wyniku urazu, którego doznał był zmuszony przejść na zwolnienie lekarskie. Z tych względów, w jego ocenie, argumentacja organu rentowego, iż zawarł umowę o pracę celem wyłudzenia świadczeń z ubezpieczenia jest nieuzasadniona. Wobec powyższego, wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, iż w spornym okresie jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. i podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (odwołanie ubezpieczonego z dnia 26 lutego 2016 r., k. 4 a.s).

Odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 18 lutego 2016 r. wniósł również płatnik składek (...) sp. z o.o. Spółka podzieliła zarzuty i wnioski zawarte w odwołaniu ubezpieczonego. Dodała, iż stanowisko kierownika magazynu zostało utworzone z uwagi na potrzebę zarządzania gospodarką magazynową. Zatrudnienie M. W. (1) miało na celu poprawę funkcjonowania firmy, a nie jak twierdzi organ rentowy uzyskanie przez niego świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W odwołaniu podkreślono również, że ani prezes spółki ani żaden z jej pracowników nie jest spowinowacony z odwołującym (odwołanie płatnika składek z dnia 26 lutego 2016 r., k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołania z dnia 29 marca 2016 r., **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.**, wniósł o ich oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy zaznaczył, że powziął wątpliwości, co do stosunku pracy pomiędzy odwołującym, a płatnikiem składek i w związku z tym wszczął postępowanie wyjaśniające.

W toku tego postępowania nie przedstawiono dostatecznych dowodów potwierdzających faktyczne wykonywanie pracy przez odwołującego w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek (...) sp. z o.o. Płatnik składek w czasie postępowania wyjaśniającego przedstawił co prawda kopię dokumentacji kadrowej, podatkowej i ubezpieczeniowej, jednak nie przesłał zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań odwołującego do pracy. Zdaniem organu rentowego, przesłane dokumenty stanowią jedynie środek uwiarygodnienia działania stron, które przez zawartą umowę dążyły do obejścia przepisów prawa. Organ rentowy zaznaczył, iż w krótkim czasie od zgłoszenia do ubezpieczeń odwołujący stał się niezdolny do pracy. Na jego miejsce nie został zatrudniony inny pracownik. Z tych względów organ rentowy uznał, iż umowa o pracę została zawarta pomiędzy stronami dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. i z naruszeniem zasad współzycia społecznego, jedynie w celu uzyskania świadczeń z FUS. W świetle podniesionej argumentacji, organ rentowy wskazał, iż decyzją z dnia 18 lutego 2016 r., nr: (...), zasadnie stwierdzono, iż M. W. (1) nie podlega od dnia 1 października 2015 r. ubezpieczeniom społecznym (odpowiedź na odwołania z dnia 29 marca 2016 r., k. 6-7 a.s)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący M. W. (1), ur. (...), dnia 28 marca 1995 r. zawarł z J. C. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) umowę o pracę na czas nieokreślony. W ramach tej umowy odwołujący został zatrudniony pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku sprzedawca (umowa o pracę z dnia 28 marca 1995 r., k.75 a.s.).

W okresie od 3 września 2001 r. do 30 czerwca 2003 r. odwołujący prowadził jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...) (decyzja o wykreśleniu działalności z ewidencji, k. 76 a.s.).

Natomiast w okresie od dnia 1 czerwca 2003 r. do dnia 1 sierpnia 2009 r. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. (spółce, w której J. C. był Członkiem Zarządu), w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dyrektora zarządzającego, za wynagrodzeniem w kwocie 900 zł brutto miesięcznie (świadcstwo pracy z dnia 10 sierpnia 2009 r., k. nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., umowa o pracę z dnia 1 czerwca 2006 r., k. 77 a.s.).

Następnie dnia 1 września 2009 r. odwołujący został zatrudniony przez (...)s.c. reprezentowaną przez I. C., na pełen etat, na stanowisku dyrektora zarządzającego, za wynagrodzeniem 1 276 zł brutto miesięcznie. Z uwagi na problemy rodzinne odwołującego, strony zakończyły współpracę wiosną 2013 r. Po rozwiązaniu tej umowy, tj. od 12 listopada 2012 r. odwołujący był bezrobotny (umowa o prace z dnia 1 września 2009 r., k.78 a.s., zeznania odwołującego, k.175 a.s., zaświadczenie z urzędu pracy, k. 24 a.s.).

W połowie września 2015 r. odwołujący zwrócił się do J. C. z pytaniem, czy dysponuje wolnymi etatami i mógłby go zatrudnić. W odpowiedzi uzyskał informację, że może zostać zatrudniony w spółce (...) sp. z o. o., jednak na niższym stanowisku niż to, które dotychczas zajmował. Odwołujący przyjął tą propozycją. W związku z tym w dniu 1 października 2015 r. zawarł z (...) sp. z o.o. umowę o pracę na czas nieokreślony. W ramach tej umowy odwołujący został zatrudniony na stanowisku kierownika magazynu, zaopatrzeniowca, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem miesięcznym 2 000 zł brutto miesięcznie (umowa o pracę z dnia 1 października 2015 r., nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., zeznania odwołującego, k.175 a.s.).

Przed przystąpieniem do pracy odwołujący odbył szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, a także zapoznał się z oceną ryzyka zawodowego na zajmowanym stanowisku. Odwołujący oświadczył także, iż zapoznał się z regulaminem pracy obowiązującym w spółce (karta szkolenia BHP, nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., ocena ryzyka zawodowego, nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., oświadczenie odwołującego, nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s.).

Odwołującego obowiązywała 8 godzinna norma dobową i przeciętnie 40 godzinna norma tygodniowa czasu pracy. W ramach swoich obowiązków odwołujący zajmował się przyjmowaniem towaru do magazynu, rozpakowywaniem go, a także wypełnianiem dokumentów- w tym przede wszystkim druków WZ, czyli dokumentów przesunięcia towaru pomiędzy magazynem a punktem w K.. Zadania te wykonywał na terenie wyznaczonym przez pracodawcę, tj. w W. przy ul. (...). Odwołujący pracował w godzinach 8-16, a obecność w pracy potwierdzał podpisując listę obecności (zeznania odwołującego, k.175 a.s., kopie druków WZ, k.21 a.s., informacja dla pracowników, k. nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., umowa o pracę z dnia 1 października 2015 r., nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s.).

W październiku 2015 r. na wizycie kontrolnej odwołującemu wyznaczono termin operacji kolana. W związku z zaplanowanym zabiegiem od 3 listopada 2015 r. odwołujący przebywał na zwolnieniu lekarskim. Podczas jego nieobecności część jego obowiązków przejął J. C., a część M. W. (2) (zeznania odwołującego, k.175 a.s., listy obecności, k. nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s.).

Za październik 2015 r. pracodawca wypłacił odwołującemu wynagrodzenie w kwocie 2 200 zł brutto. Z kolei za listopada 2015 r., z uwagi na korzystanie przez odwołującego ze zwolnienia lekarskiego, otrzymał on tytułem wynagrodzenia 1 564,03 zł brutto (lista obecności odwołującego, nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s.).

W dniach 2-5 maja 2016 r. M. W. (1) przebywał na urlopie (wniosek urlopowy, k.33 a.s.). Odwołujący powrócił do pracy w dniu 6 maja 2016 r., po uprzednim okazaniu orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy (zaświadczenie lekarskie, k.32 a.s., zeznania odwołującego, k. 175 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wszczął w dniu 15 grudnia 2015 r. postępowanie wyjaśniające, w celu weryfikacji prawidłowości zgłoszenia odwołującego do ubezpieczeń społecznych (zawiadomienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, k. nienumerowana a.r.).

W oparciu o analizę danych zaewidencjonowanych na koncie płatnika oraz dokumentację złożoną w postępowaniu wyjaśniającym, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 15 lutego 2016 r., decyzję nr: (...), w której stwierdził, że M. W. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 października 2015 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wyjaśnił, iż dokumenty zgromadzone w postępowaniu wyjaśniającym w tym: kopia umowy o pracę, lista płac, listy obecności, karta szkolenia BHP, pełnomocnictw z dnia 1 października 2015 r., dokumenty magazynowe, wyciągi z rachunku bankowego nie potwierdzają faktycznego świadczenia pracy przez odwołującego. Nadto organ rentowy uznał, iż pracodawca nie udowodnił, iż zatrudnienie odwołującego było uzasadnione ekonomicznie.

Zdaniem organu rentowego, umowa o pracę z dnia 1 października 2015 r. jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 k.c., bowiem została zawarta pomiędzy stronami wyłącznie w celu obejścia prawa. W ocenie organu rentowego obejście prawa polegało na tym, że rzeczywistym celem zawarcia tej umowy było stworzenie M. W. (1) warunków do uzyskania przez niego statusu pracowniczego rodzącego obowiązek ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji uzyskania prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Organ rentowy wydając przedmiotową decyzję miał nadto na uwadze, iż płatnik składek nie przedstawił zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku, a także dokumentów potwierdzających wykształcenie, uprawnienia oraz doświadczenie odwołującego. Powyższe argumenty w ocenie organu, świadczyły o zawarciu umowy o pracę pomiędzy (...) sp. z o.o., a odwołującym jedynie w celu uzyskania ubezpieczenia i prawa do zasiłku z FUS (decyzja organu rentowego z dnia 15 lutego 2016 r., nr: (...), k. nienumerowana a.r.).

M. W. (1) złożył odwołanie od powyższej decyzji, inicjując tym samym niniejsze postępowanie odwoławcze (odwołanie ubezpieczonego z dnia 26 lutego 2016 r., k. 4 a.s.).

W toku postępowania postanowieniem z dnia 18 stycznia 2017 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty chirurga-ortopedy, celem ustalenia czy M. W. (1) był zdolny do pracy w okresie od dnia 1 października 2015 r. do 3 listopada 2015 r. i kiedy dowiedział się o konieczności przeprowadzenia operacji kolana (postanowienie z dnia 18 stycznia 2017 r., k.104 a.s.).

W opinii z dnia 1 marca 2017 r. biegły sądowy ortopeda-traumatolog M. G. na podstawie dokumentacji medycznej odwołującego ustalił, iż w 2009 r. leczył się on w poradni ortopedycznej z powodu dolegliwości bólowych kolana prawego po upadku ze stopnia w samochodzie. W 2012 r. odwołujący przeżył zapalenia kaletki maziowej przedrzepkowej. W listopadzie 2014 r. nastąpiło nasilenie dolegliwości bólowych kolana, które łagodzone farmakologicznie. Z uwagi na brak poprawy dnia 13 stycznia 2015 r. odwołującemu zalecono artroskopię. W ocenie biegłego analiza przedstawione dokumentacji, zebrany wywiad oraz przeprowadzone badanie pozwalają stwierdzić, że odwołujący był zdolny do pracy w dniach od 1 października 2015 r. do 3 listopada 2015 r., bowiem ani z badań obrazowych ani z dokumentacji nie wynika takiego stopnia dysfunkcja, która uniemożliwiałaby lub ograniczała możliwości zarobkowania. W oparciu o zgromadzoną dokumentację medyczną, przede wszystkim zapisy poradni ortopedycznej, biegły ustalił, iż o konieczności artroskopii odwołujący dowiedział się co najmniej na początku 2015 r. (opinia biegłego M. G., k.111-112 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2017 r. organ rentowy przedstawił swoje stanowisko w przedmiocie opinii biegłego. W dołączonej do pisma opinii lekarskiej Główny Lekarz Orzecznik ZUS E. D. wskazała, że brak szczegółowego opisu dysfunkcji kolana prawego bezpośrednio przed zabiegiem operacyjnym oraz warunków pracy odwołującego uniemożliwia odniesienie się do opinii. Wobec tego organ rentowy wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy, celem ustalenia czy istniała niezdolność do pracy w bezpośrednim okresie przedoperacyjnym, tj. od 1 października 2015 r. i czy było możliwe dopuszczenie odwołującego do pracy w charakterze handlowca, z ustaleniem zakresu zadań na tym stanowisku (pismo procesowe organu rentowego z dnia 4 kwietnia 2017 r. wraz z opinią lekarską, k.1230-121 a.s.).

Postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2017 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu BHP, na okoliczności jak w piśmie procesowym organu rentowego z dnia 4 kwietnia 2017 r. (postanowienie z dnia 6 kwietnia 2017 roku, k.122 a.s.).

Biegła sądowa z zakresu medycyny pracy J. P. po analizie dokumentacji zawartej w aktach sprawy wskazała, że odwołujący przy kwalifikacji do zabiegu operacyjnego i opisywanej w dokumentacji dysfunkcji stawu kolanowego prawego był zdolny do pracy na stanowisku handlowca, kierownika magazynu, zaopatrzeniowca w okresie od 1 października 2015 r. do 3 listopada 2015 r. z zakresem obowiązków: przyjmowanie i wydawanie towaru z magazynu odzieżowego, zarządzanie sprzedażą, prowadzenie gospodarki magazynowej. Biegła zaakcentowała, że w okresie przed podjęciem pracy odwołujący skarżył się co prawda na ból kolana prawego podczas klękania, jednak dolegliwości te nie stanowiły istotnego upośledzenia poruszania się, zaburzenia statyki bądź funkcji podporowej kończyn. Dysfunkcje występujące u odwołującego upośledzają sprawność narządu ruchu w niewielkim stopniu, zatem nie stanowią przeszkody do pracy we wskazanym zakresie obowiązków. Z tych względów odwołujący nie wymagał powstrzymania się od pracy w okresie oczekiwania na planowy zabieg operacyjny. Zdaniem biegłej, z uwagi na gojenie się ran oraz konieczność rekonwalescencji odwołujący był bezwzględnie niezdolny do pracy w okresie pooperacyjnym (opinia biegłej J. P., k.147-148 a.s.).

Do powyższej opinii żadna ze stron nie wniosła zastrzeżeń (pismo procesowe organu rentowego z dnia 2 sierpnia 2017 r., k.159-160 a.s.).

W odniesieniu do płatnika składek Sąd ustalił, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest spółką zajmującą się sprzedażą odzieży dziecięcej i damskiej. Prezesem Zarządu spółki jest J. C., będący jednocześnie jej współnikiem. Oprócz odwołującego w spółce zatrudniano:

- M. B., w okresie od 1 czerwca 2011 r. do 31 marca 2016 r., na stanowisku ekspedientki, na pełen etat, za wynagrodzeniem 1 750 zł brutto,
- I. C., w okresie od 15 maja 2009 r. do 29 lutego 2016 r., na stanowisku dyrektora zarządzającego, na 7/8 etatu, za wynagrodzeniem 4 110 zł brutto,
- J. C., od 1 czerwca 2013 r., na stanowisku prezesa, na 1/4 etatu, za wynagrodzeniem 500 zł brutto,
- W. F., od 1 września 2013 r., na stanowisku dyrektora finansowego, na pełen etat, za wynagrodzeniem 8 515,88 zł brutto,
- R. M., od 14 stycznia 2010 r., na stanowisku kierownika sklepu, na pełen etat, za wynagrodzeniem 1750 zł brutto,
- M. W. (3), od 1 lutego 2010 r., na stanowisku referent ds. administracyjno-biurowych, na 1/2 etatu, za wynagrodzeniem 875 zł brutto (listy płac, nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., wykaz pracowników spółki, nienumerowana karta akt osobowych odwołującego-k.28 a.s., KRS spółki, k. nienumerowana a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych oraz zeznań odwołującego. Zebrany przez Sąd materiał dowodowy był spójny, a treść poszczególnych dowodów korespondowała ze sobą i nie budziła zastrzeżeń, co do ich wiarygodności.

Za wiarygodne Sąd uznał zebrane w sprawie dowody z dokumentów, na które złożyły się dokumenty osobowe odwołującego, dokumenty załączone do akt organu rentowego oraz przedłożone przez strony w toku postępowania.

Okoliczności ustalone na podstawie zeznań odwołującego tworzyły jednolity, logiczny i niebudzący wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego obraz okoliczności sprawy. Korespondowały także ze zgromadzoną dokumentacją znajdująca się w aktach sądowych oraz aktach rentowych. Z tego też względu, Sąd nie znalazł żadnych powodów, aby kwestionować ich wiarygodność w jakiegokolwiek części.

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego także na podstawie opinii biegłych sądowych ortopedy M. G. oraz z zakresu medycyny pracy J. P.. W cenie Sądu opinie te są rzetelne, gdyż zostały wydane w oparciu o obiektywne wyniki badań odwołującego, a wydający je biegli są specjalistami w swoich dziedzinach, posiadającymi bogatą wiedzę medyczną i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Z tego względu ich opinie nie budzą wątpliwości i zastrzeżeń w zakresie określenia stanu zdrowia M. W. (1). Sąd, oceniając zgromadzony materiał dowodowy, podzielił w całości opinię biegłych, albowiem wnioski z nich płynące – w kwestii dotyczącej tego, czy odwołujący z chwilą podpisania umowy był zdolny do podjęcia pracy na wskazanym stanowisku nie nasuwają żadnych wątpliwości. Treść opinii jest jasna i logiczna, a także wyczerpująco i przekonująco uzasadniona. Z tych względów nie budziły one wątpliwości i zastrzeżeń w zakresie, w jakim ostateczna ocena stanu zdrowia M. W. (1) potwierdziła jego zdolność do pracy. Sąd przyjął zatem opinie biegłych sądowych jako podstawę dokonanych ustaleń faktycznych uznając, że brak jest podstaw do ich negowania.

Całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego, stanowił w ocenie Sadu podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołania M. W. (1) oraz (...) sp. z o.o. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 lutego 2016 r., nr (...) są zasadne i jako takie zasługują na uwzględnienie.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół kwestii podlegania przez odwołującego ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w spółce (...) sp. z o.o. od 1 października 2015 r. Na mocy skarżonej decyzji, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego

w przedmiocie prawidłowości zgłoszenia M. W. (1) do ubezpieczeń społecznych przez ww. płatnika składek, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął stanowisko, zgodnie z którym odwołujący mimo zawarcia umowy o pracę, faktycznie nie świadczył pracy na rzecz wskazanego powyżej podmiotu, samo zaś podpisanie przez niego umowy oraz zgłoszenie go do ubezpieczeń społecznych miało jedynie na celu uzyskanie świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych.

Odwołujący kwestionowali powyższe stanowisko organu rentowego wskazując, że M. W. (1) faktycznie wykonywał pracę zgodnie z zawartą umową o pracę. W związku z powyższym przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa o pracę z dnia 1 października 2015 r. była ważna i skuteczna, czy też, zgodnie z twierdzeniem organu rentowego wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, została zawarta jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych i w konsekwencji nie wywołała skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Rozstrzygnięcie powyższej kwestii wymagało dokonania szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1778, dalej: ustawa systemowa). Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy systemowej pracownicy, podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu. Natomiast osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ustawy systemowej). Ponadto w myśl art. 13 pkt 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Definicję pracownika zawiera art. 8 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którym za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. O tym jednak, czy dany stosunek prawny łączący dwa podmioty może być uznany za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy. Stosownie do art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy.

Zgodnie z art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy, a pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Oczywistym jest, że zawarcie umowy o pracę w celu wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy odpowiada prawu pracy, a całkowicie zgodne z porządkiem prawnym i z zasadami współzycia społecznego jest dążenie stron umowy o pracę do tego, ażeby pracownik z tytułu pracowniczego statusu uzyskiwał przewidziane w prawie o ubezpieczeniach społecznych prawa i świadczenia. Są to podstawowe i niebudzące żadnych wątpliwości relacje między stosunkami pracy i stosunkami ubezpieczenia społecznego. Jednak sam fakt złożenia przez strony oświadczeń zawierających formalne elementy określone w art. 22 k.p. nie oznacza jeszcze, że taka umowa jest ważna. Z treści art. 22 k.p. wynika, że stosunek pracy charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami, tj.: koniecznością osobistego wykonywania pracy, podporządkowaniem pracodawcy, wykonywaniem pracy na jego rzecz i ryzyko oraz odpłatnością za pracę. Istotą stosunku pracy jest, to, aby praca odbywała się pod kierownictwem pracodawcy i by pracownik stosował się do jego poleceń związanych zwłaszcza z organizacją i przebiegiem pracy. Świadcząc pracę w oparciu o umowę o pracę pracownik jest podporządkowany pracodawcy, co do czasu, miejsca i sposobu jej wykonywania. Stosunek pracy jest stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. Po stronie pracownika musi zatem istnieć chęć świadczenia pracy oraz możliwości jej świadczenia, a po stronie pracodawcy potrzeba zatrudnienia i korzystania z tej pracy za wynagrodzeniem. Istnienie faktycznego stosunku pracy jest warunkiem powstania pracowniczego ubezpieczenia społecznego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 października 2014r., sygn. akt III AUa 25/14, Legalis). Można więc stwierdzić, że stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy charakteryzujący się ww. cechami i jest realizowany.

W judykaturze utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym w sytuacji, gdy stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzona składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006r., sygn. akt III AUa 433/2005, Legalis).

Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku, sygn. akt II UK 43/05, Legalis). O tym, że strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje formalne zawarcie umowy nazwanej umowa o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy – a więc świadczenia pracy podporządkowanej w czasie i miejscu wyznaczonym przez pracodawcę. Nie można mówić o umowie o pracę, jeżeli w łączącym strony stosunku prawnym brak jest podstawowych elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, takich jak osobiste wykonywanie czynności oraz podporządkowanie organizacyjne i służbowe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 1997 roku, sygn. akt I PKN 394/97, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1998 roku, sygn. akt I PKN 416/98, Legalis). Dokonując kwalifikacji stosunku prawnego należy uwzględniać zarówno zgodny zamiar stron i cel umowy, jak i okoliczności istniejące w chwili jej zawierania (wyrok Sądu Najwyższego z 18 czerwca 1998 roku, sygn. akt I PKN 191/98, Legalis).

Sąd Okręgowy odnosząc się do zarzutu organu rentowego dotyczącego pozorności umowy o pracę zawartej pomiędzy stronami zauważa, że w tym aspekcie odwołać się należy do słusznego stanowiska Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. akt I UK 43/09, Legalis), w myśl którego pozorność umowy o pracę (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania. Jednocześnie a contrario do powyższego przyjmuje się, że nie można stwierdzić pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, w sytuacji, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 12 maja 2011r., II UK 20/11; z 19 października 2007r., II UK 56/07; z 5 października 2005 r., I UK 32/05).

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty, zeznania odwołującego oraz opinie biegłych i na tej podstawie stwierdził, że sporna umowa nie miała charakteru pozornego, a realnym motywem jej zawarcia było odpłatne świadczenie pracy przez odwołującego na rzecz (...) sp. z o.o.

Odwołujący od dnia 1 października 2015 r. był pracownikiem (...) sp. z o.o. i pracował na stanowisku kierownika magazynu, zaopatrzeniowca, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem miesięcznym 2.000 zł brutto. Pomiedzy pracodawcą, a pracownikiem występowała podległość. Nadzór pracodawcy nad pracownikiem był wykonywany w sposób dopuszczalny dla stosunku pracy. Odwołujący w ramach swoich obowiązków zajmował się przyjmowaniem towaru do magazynu, rozpakowywaniem go, a także wypełnianiem dokumentów- w tym przede wszystkim druków WZ, czyli dokumentów przesunięcia towaru pomiędzy magazynem a punktem w K.. Zadania te wykonywał na terenie wyznaczonym przez pracodawcę, tj. w W. przy ul. (...). Tym samym w ocenie Sądu stosunek łączący odwołującego i płatnika składek spełniał wszystkie przesłanki wynikające z art. 22 k.p.

Nadto Sąd miał na uwadze, że zatrudnienie odwołującego było całkowicie uzasadnione. Spółka poszukiwała bowiem kogoś, kto zająłby się gospodarką magazynową. Odwołujący już wcześniej współpracował z J. C.- prezesem i wspólnikiem (...) sp. z o.o., w ramach prowadzonej przez niego i jego żonę działalności. Wcześniej odwołujący również był zatrudniany w oparciu o umowy o pracę. Tym samym zatrudniając odwołującego spółka uzyskała zaufanego, sprawdzonego, doświadczonego i kompetentnego pracownika. Mając na względzie powyższe, Sąd uznał, iż zatrudnienie odwołującego było całkowicie uzasadnione potrzebami pracodawcy.

Zdaniem Sądu nie znajduje również uzasadnienia twierdzenie organu rentowego, iż celem stron nie było faktyczne świadczenie pracy, a jedynie uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Należy z całą stanowczością podkreślić, iż w momencie podpisywania umowy o pracę odwołujący nie był niezdolny do pracy. Powołani w sprawie biegli z zakresu ortopedii i medycyny pracy jednomyślnie stwierdzili, iż odwołujący był zdolny do pracy w dniach od 1 października 2015 r. do 3 listopada 2015 r. Wskazali, że ani z badań obrazowych ani z dokumentacji medycznej

odwołującego nie wynika takiego stopnia dysfunkcja, która uniemożliwiałaby lub ograniczała mu możliwość pracy na wskazanym stanowisku.

Z tych względów, abstrahując od faktu, iż odwołujący faktycznie świadczył pracę na rzecz (...) sp. z o.o., pozbawione sensu jest twierdzenie, iż odwołujący zawarł umowę o pracę, celem uzyskania świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że nie można uznać, aby czynność prawna w postaci zawarcia przez odwołującego umowy o pracę mogła być kwalifikowana jako sprzeczna z prawem bądź mająca na celu obejście ustawy (art. 58 §1 k.c.). Nie jest również uzasadnionym twierdzenie, że zawarcie umowy o pracę było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Zawarcie umowy o pracę nie było bowiem sprzeczne z ustawą, a jednocześnie nie zmierzało wyłącznie dla uzyskania korzystnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Nie można wskazać w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, na jakąkolwiek konkretną zasadę współżycia społecznego, która miałaby zostać przez odwołującą naruszona. Nie można też dopatrzeć się ustalenia w zawartej przez strony umowie o pracę, rażąco wysokiego wynagrodzenia. Wynagrodzenia za pracę odpowiadało bowiem zakresowi wykonywanych obowiązków i było adekwatne do stanowiska, które obejmował odwołujący.

Na marginesie Sąd zważył, że jest prawdą, że pracodawca w odniesieniu do zatrudnienia odwołującego dopuścił się pewnych uchybień, bowiem odwołujący został dopuszczony do pracy bez wymaganego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku. Niemniej jednak, w ocenie Sądu, okoliczności te nie świadczą o tym, że praca nie była przez odwołującego faktycznie wykonywana. Podkreślenia wymaga, iż brak zaświadczenia lekarskiego o dopuszczeniu pracownika do pracy nie może obciążać pracownika. Brak stosownego badania lekarskiego nie niweczy stosunku pracy, jeżeli osoba faktycznie wykonywała pracę tak jak pracownik (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 lipca 2013 r., III AUa 350/13).

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że sporna umowa o pracę z dnia 1 października nie została zawarta w celu obejścia prawa. Zamiarem stron było odpłatne świadczenie pracy przez M. W. (1) na rzecz (...) sp. z o.o., a zamiar ten realizował się w ramach zawartego przez strony stosunku pracy. Odwołujący wykonywał na rzecz spółki pracę, co znalazło potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał odwołania M. W. (1) i (...) sp. z o.o. za zasadne i w konsekwencji orzekając co do istoty sprawy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o czym orzekł w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)